

Regionens internationella arbete

Revisionsrapport

Sammanfattning

Granskningens syfte är att bedöma om regionens internationella arbete är ändamålsenligt samt om styrning och uppföljning är tillräcklig.

Vi bedömer sammantaget att det finns en styrning av regionens internationella arbete, främst genom Regionstyrelsens handlingsplan för 2021. Handlingsplanen baseras på fullmäktiges policy och anger vilka insatser som ska genomföras under året och är därmed ett väsentligt styrdokument.

Handlingsplanen innehåller emellertid inte tydliga målnivåer eller delmål och reglerar inte heller formerna för uppföljning och utvärdering, vilket gör att den inte tillgodoser efterlevnaden av fullmäktiges policy i dessa avseenden. Eftersom handlingsplanen bland annat saknar tydliga målnivåer för dess aktiviteter, har det inte varit möjligt att bedöma om regionens internationella arbete har bedrivits på ett ändamålsenligt sätt.

Vi har i övrigt noterat att Regionstyrelsen har initierat en översyn av det internationella arbetet, vilket vi ser positivt på.

Vi ger följande rekommendationer till Regionstyrelsen:

- Säkerställ att fullmäktiges policy efterlevs beträffande uppföljning och utvärdering av det internationella arbetet.
- Tydliggör vad som ska uppnås under året och vidareutveckla metoder som möjliggör objektiv bedömning av om regionens internationella arbete/engagemang är ändamålsenligt.
- Tillse att informationen på regionens hemsida beträffande internationella engagemang är uppdaterad.

Innehållsförteckning

<i>Sammanfattning</i>	2
<i>Innehållsförteckning</i>	3
1 <i>Bakgrund</i>	4
2 <i>Syfte, revisionsfråga och avgränsning</i>	4
3 <i>Revisionskriterier</i>	5
4 <i>Metod</i>	5
5 <i>Resultat av granskningen</i>	6
5.1 Allmänt om regionens internationella arbete	6
5.2 Styrdokument för regionens internationella arbete	6
5.3 Organisation och roller.....	8
5.4 Uppföljning och utvärdering	9
5.5 Översyn av regionens internationella arbete.....	10
6 <i>Revisionell bedömning</i>	11

1 Bakgrund

Av Regionfullmäktiges policy för regionens internationella arbete¹ framgår att internationellt arbete och påverkansarbete utgår ifrån prioriteringarna i den regionala utvecklingsstrategin² (RUS) och gällande regionplan.

Internationellt arbete och påverkansarbete är ett verktyg för att genomföra målen i den regionala utvecklingsstrategin, och som även ska bidra till verksamhetsutveckling. Internationellt arbete och påverkansarbete ska utveckla och stärka Region Västernorrland som organisation, inklusive genomförandet av det regionala utvecklingsansvaret; till förmån för regionens företag, organisationer och invånare.

Policyns mål ska preciseras och förtydligas genom årliga handlingsplaner som anger vilka delmål och aktiviteter som ska prioriteras för att nå de övergripande målen i policyn. Regionstyrelsen har i februari 2021 fastställt ”Internationellt arbete och påverkansarbete, handlingsplan 2021”.

Regionens revisorer bedömer det som väsentligt att regionen har en tillräcklig styrning och uppföljning av det internationella arbetet. Revisorerna har utifrån sin risk- och väsentlighetsanalys och inom ramen för revisionsplanen 2021 beslutat om en fördjupad granskning av regionens internationella arbete.

2 Syfte, revisionsfråga och avgränsning

Syftet med granskningen är att bedöma om regionens internationella arbete är ändamålsenligt samt om styrning och uppföljning är tillräcklig.

Granskningen är inriktad mot nedanstående revisionsfrågor.

- Har Regionstyrelsen säkerställt att det finns styrdokument för regionens internationella arbete som har en tydlig koppling till fullmäktiges målsättningar och att styrdokumentet efterlevs?
- Är regionens internationella engagemang tydligt beskrivna utifrån åtaganden, organisation, ansvar och roller?
- Har Regionstyrelsen säkerställt en tillräcklig uppföljning och utvärdering av det internationella arbetet?

Granskningen är avgränsad till att bedöma regionens styrning och uppföljning av det internationella arbetet, således omfattas inte att bedöma enskilda internationella engagemang och insatser. I granskningen ingår heller inte att bedöma den ekonomiska redovisningen kopplad till det internationella arbetet.

¹ Policyn Internationellt arbete och påverkansarbete beslutad 2020-10-28 § 175

² En ny RUS har beslutats av Regionfullmäktige i februari 2020 vilken har påverkan på det internationella arbetet för åren 2021–2027.

3 Revisionskriterier

De revisionskriterier som har bildat underlag för revisionens analyser, slutsatser och bedömningar är huvudsakligen följande:

- Kommunallag (2017:725), 6 kap
- Regionplan 2021-2023
- Reglemente och delegationsordning för Regionstyrelsen och Regionstyrelsens regionala utvecklingsutskott
- Policyn Internationellt arbete och påverkansarbete
- Internationellt arbete och påverkansarbete, handlingsplan 2021

4 Metod

Granskningen har genomförts som en intervju- och dokumentstudie.

Revisionsrapporten har kvalitetssäkrats enligt gällande rutiner, vilket bland annat innebär att ett utkast till rapport har överlämnats för saktlighetskontroll till de intervjuade liksom till Regiondirektören.

5 Resultat av granskningen

5.1 Allmänt om regionens internationella arbete

Regionernas internationella arbete ingår i det regionala utvecklingsansvaret vilket framgår av förordning³ samt lagen⁴ om regionalt utvecklingsansvar. Det regionala tillväxtarbetet ska utformas och bedrivas i sektorsövergripande samarbete mellan aktörer på lokal, regional, nationell och internationell nivå. Enligt uppgift är det främst Regionstyrelsen som, i egenskap av Regionalt utvecklingsansvarig aktör, hanterar regionens internationella frågor.

Region Västernorrland ingår i följande internationella engagemang:

- North Sweden European Office (NSEO)
- Mittnordenkommitén (MNK)
- Assembly of European Regions (AER)
- Europaforum Norra Sverige (EFNS)
- Northern Sparsley Populated Area (NSPA)

Engagemangen beskrivs närmare på regionens webbplats⁵.

Utöver dessa ingår regionen i kommunalt partnerskapsprogram vilket är en SIDA-finansierad samarbetsform. För närvarande deltar regionen i ett projekt tillsammans med Republic of Kenya Mombasa County. Samarbetet med Mombasa har pågått sedan 2014 med olika inriktningar, där nuvarande fokus ligger på miljö och hållbarhet, mer specifikt inom hållbar konsumtion och avfallshantering.

Regionen deltar även i AIRY (Artists in Residence Västernorrland) vilket är ett projekt med finansiering från Statens kulturråd⁶.

5.2 Styrdokument för regionens internationella arbete

Regionplan

Regionplan 2021-2023 innehåller ett avsnitt om internationellt samarbete där det bland annat framhålls att långsiktigt hållbart regionalt tillväxtarbete förutsätter internationellt samarbete. För att påverka möjligheten till hållbar regional utveckling i länet, behöver Region Västernorrland och andra regionala aktörer medverka i tidiga beslutsprocesser, särskilt på EU-nivå. Region Västernorrland behöver även bli bättre på att nyttja EU:s fonder och program både för regional utveckling och för egen verksamhetsutveckling.

³ Förordning (2017:583) om regionalt tillväxtarbete

⁴ 2010:630

⁵ www.rvn.se/sv/Utveckling/Internationellt-samarbete/

⁶ AIRY är öppen för litterärt verksamma i världen och i regionen. Det uttalade regionala ansvaret är att främja litteraturen som konstform ger en möjlighet att samordna, synliggöra och stödja aktörer, processer och infrastrukturer inom litteraturområdet. (Källa: Kulturplan Västernorrland 2019–2022)

Reglemente för Regionstyrelsen

Av reglementet för styrelsen framgår att i styrelsens uppgifter ingår att utföra uppgifter inom ramen för EU:s strukturfondsprogram samt att ha ett övergripande samordnande ansvar för den regionala utvecklingen i enlighet med lag 2010:30 om regionalt utvecklingsansvar.

I tidigare reglemente⁷ framgick att ”Styrelsen ansvarar för att leda och samordna regionens internationella samarbete utifrån beslutade planer”. Någon motsvarande skrivning framgår inte av nu gällande reglemente.

Reglemente och arbetsordning för Regionstyrelsens regionala utvecklingsutskott⁸

I regionala utvecklingsutskottets uppgifter ingår bland annat att bereda frågor inom det regionala utvecklingsuppdraget som styrelsen ansvarar för samt bereda frågor som rör andra strategiska samverkansfrågor med omvärlden i den mån inte uppgiften ligger på nämnd.

Delegationsordning

Regionstyrelsens delegationsordning innehåller ingen specifik delegering kopplat till internationellt arbete, utöver rätt att utse stipendiat för internationellt utbyte inom ramen för Assembly of European Regions.

Policy

Fullmäktige har beslutat om en policy⁹ för internationellt arbete och påverkansarbete. Policyn anger målen för regionens internationella arbete och påverkansarbete samt genomförande och uppföljning.

Målen för Region Västernorrland är inriktade mot att utveckla länet Västernorrland och ge goda förutsättningar för hållbar utveckling samt att utveckla organisationen Region Västernorrland. I policyn beskrivs även aktiviteter och incitament för hur målen ska uppnås.

Policyns mål ska preciseras och förtydligas genom årliga handlingsplaner som anger vilka delmål och aktiviteter som ska prioriteras för att nå de övergripande målen i policyn. Alla verksamheter har i uppdrag att använda sig av internationellt arbete och påverkansarbete, där det är möjligt, som ett verktyg i genomförandet av de ordinarie uppgifterna.

Region Västernorrland ska vara en aktiv aktör i organ och nätverk i vilka regionen har medlemskap och engagemang. Medlemskapet i olika organ och nätverk ska även regelbundet utvärderas och omprövas för att säkerställa nytta och effektivitet. Internationella engagemang och samarbeten ska planeras väl och bygga på förväntad nytta för regionen, verksamheten och/eller innevånarna.

Handlingsplan

Regionstyrelsen har beslutat¹⁰ om en handlingsplan 2021 avseende internationellt arbete och påverkansarbete. I handlingsplanen står att läsa regionens mål och prioriterade frågor liksom aktiviteter och resurser för att nå målen. Vidare framställs

⁷ Beslutat av Regionfullmäktige 2019-06-20

⁸ Beslutad av Regionstyrelsen 2020-08-27 § 186

⁹ Fastställd 2018-06-21, reviderad av Regionfullmäktige 2020-10-28 § 175

¹⁰ Regionstyrelsen 2021-02-10 § 27

att frågor som prioriteras i det internationella påverkansarbetet utgår från de långsiktiga målen i den internationella policyn.

Översyn

Regionstyrelsen har under slutet av 2019 beslutat att en översyn av regionens internationella engagemang samt påverkansarbete ska göras, vilket beskrivs närmare under avsnitt 5.5.

Kommentar

Vi noterar att ansvaret för det internationella arbetet inte tydligt regleras i gällande reglemente. Baserat på handlingar och lämnade uppgifter är dock vår tolkning att Regionstyrelsen i praktiken har ett övergripande ansvar inom området.

Vi bedömer att det, genom fullmäktiges policy och regionstyrelsens handlingsplan, finns styrdokument som anger inriktning för regionens internationella arbete. Vidare bedömer vi att Regionstyrelsens handlingsplan för 2021 har en tydlig koppling till fullmäktiges målsättningar. Den innehåller dock inte tydliga målnivåer eller delmål och reglerar inte heller formerna för uppföljning och utvärdering, vilket gör att den inte tillgodoser efterlevnaden av fullmäktiges policy i dessa avseenden. Vi anser att handlingsplanerna behöver innehålla sådana uppgifter för att kunna säkerställa efterlevnaden av fullmäktiges styrdokument, men även för att kunna bedöma om insatserna har varit till nytta för regionen, verksamheten och/eller invånarna.

5.3 Organisation och roller

Av fullmäktiges policy för internationellt arbete och påverkansarbete framgår att det är viktigt att regionens internationella engagemang har tydliga uppdrag och mandat för organisationens företrädare.

Regionens internationella engagemang framgår av avsnitt 5.1. Dessa engagemang ingår även i Regionstyrelsens handlingsplan. I planen berörs även vissa engagemang kopplade till regionens infrastrukturarbete¹¹ och kulturarbete¹².

Tjänstemannastödet för Region Västernorrlands internationella arbete är organiserat inom förvaltningen Regional utveckling. Vidare finns förtroendevald representation i form av ledamöter, ersättare och politiska rapportörer.¹³

På regionens hemsida finns informationsblad kopplat till de olika internationella engagemangen med bland annat kontaktuppgifter, politikernas roll och uppdrag, tjänstemannastödets uppgift samt anvisningar beträffande bland annat resor, kostnadsställe, utlägg i tjänsten med mera. Vi noterar att informationsbladen är daterade år 2020 och enligt uppgift finns ett behov av att uppdatera vissa uppgifter. Vi noterar även att den policy och handlingsplan som finns tillgänglig på hemsidan¹⁴ är inaktuell.

¹¹ Bottniska korridoren, Partnerskap Mittstråket, Atlantbanan

¹² Kultursamverkansmodellen, Kulturforum KKN Nätverk Västernorrland

¹³ Region Västernorrlands hemsida, hämtat 2021-10-12 på adressen <https://www.rvn.se/globalassets/regional-utveckling/eu-och-internationellt/policy-och-handlingsplan/bilaga-1.pdf>

¹⁴ Vid granskningstidpunkt 2021-10-12

Kommentar

Vi bedömer att regionens internationella engagemang och åtaganden finns angivna i Regionstyrelsens handlingsplan samt även i Regionstyrelsens beslutade översyn av det internationella arbetet (5.5).

Vad gäller ansvars- och rollfördelning har vi noterat att det i olika dokument på regionens hemsida¹⁵ finns en övergripande beskrivning kring organisering, roller och uppdrag. Vi bedömer dock att det finns ett behov av att uppdatera dessa uppgifter.

5.4 Uppföljning och utvärdering

Enligt policyn är det viktigt med långsiktighet och regelbunden uppföljning av regionens internationella engagemang. Bland annat anges vikten av en kontinuerlig återrapportering till uppdragsgivaren samt uppföljning av uppdrag, arbetssätt och måluppfyllelse.

Det har inte, såvitt vi kunnat se i styrelsens protokoll, skett någon löpande uppföljning av handlingsplan 2021. Enligt uppgift i våra intervjuer har någon sådan uppföljning heller inte efterfrågats av styrelsen. Det framförs dock av Regionala utvecklingsdirektören att muntlig information kring det internationella arbetet har kommunicerats med styrelsens Regionala utvecklingsutskott.

Regional utveckling har i förvaltningens delårsrapport 2 redovisat ”Delårsuppföljning av Region Västernorrlands handlingsplan för internationellt arbete och påverkansarbete 2021”. Enligt rapporteringen samt våra intervjuer framgår att förvaltningen arbetat med samtliga aktiviteter som ingår i handlingsplanen. Projektet tillsammans med Mombaasa-regionen har emellertid endast genomfört ett fåtal aktiviteter med anledning av pandemin, vilket uppges vara förankrat med finansären ICLD¹⁶ och projektet har till stor del varit pausat under perioden.

Vi har inte tagit del av någon dokumentation som beskriver utvärdering av internationella engagemang exempelvis måluppfyllelse eller vilka effekter som det internationella arbetet har gett. I intervju framförs att det är svårt att mäta framgång och effektivitet, bland annat på grund av att arbetet har en lång tidsutdräkt. Det uppges dock att Regionstyrelsen har delgetts resultatet av vissa insatser, exempelvis skrivelser till Europaparlamentet med mera.

Kommentar

Vi bedömer det som otydligt hur insatserna i Regionstyrelsens handlingsplan ska följas upp samt hur resultaten ska utvärderas. Så vitt vi kan se har det heller inte gjorts någon tydlig utvärdering av insatserna inom ramen för handlingsplanen. Vi bedömer därför att arbetet utifrån fullmäktiges policy, med kontinuerlig uppföljning av uppdrag, arbetssätt och måluppfyllelse behöver utvecklas.

¹⁵ www.rvn.se

¹⁶ Internationellt Centrum för Lokal Demokrati

5.5 Översyn av regionens internationella arbete

Regionstyrelsen beslutade i december 2019 att en översyn av regionens internationella engagemang samt påverkansarbete skulle genomföras. Styrelsen har därefter i februari 2020 uppdragit till förvaltningen Regional utveckling att genomföra översynen samt att denna skulle ligga som grund för en revidering av regionens internationella policy och internationella handlingsplan. En revidering av policyn gjordes dock innan arbetet med översynen hade slutförts, vilket enligt uppgift föranleddes av att befintlig policy annars hade blivit inaktuell.

Översynen påbörjades först i januari 2021 på grund av omständigheter kring Covid-19. Uppdraget omfattar organisationen Region Västernorrland, icke att förväxla med den geografiska regionen. I september 2021 behandlade Regionstyrelsen rapporten ”En internationell verksamhet i förändring” och beslutade att återrapportering av det fortsatta arbetet ges till styrelsen senast februari 2022.

Av rapporten framgår att flera regioner har gjort en förflyttning i sitt internationella arbete till ett mer integrerat arbetssätt med sakfrågan i fokus, istället för ett särskilt spår för internationella frågor. När det gäller Region Västernorrland har tidigare samarbeten med s k vänorter i stort sett avslutats. För att skapa bättre förutsättningar för genomförandet av regionens uppdrag behövs ett mer etablerat och strategiskt påverkansarbete.

I rapporten finns ett antal rekommendationer för det fortsatta översynsarbetet, bland annat noterar vi:

- Att integrera ett strategiskt förhållningssätt av den internationella verksamheten i det ordinarie arbetet, gärna som en del av respektive verksamhets verksamhetsplan.
- Att utreda syftet med medlemskap i de nätverk som RVN idag är medlemmar i, samt utreda behov av eventuella nya medlemskap.

I övrigt hänvisar vi till översynen av internationellt arbete och påverkansarbete¹⁷.

Kommentar

Vi konstaterar att Regionstyrelsen har beslutat om en översyn av det internationella arbetet, arbetet är dock ännu inte slutfört. Som vi tolkar det innebär förslaget bland annat att regionens inriktning kring det internationella arbetet i större utsträckning ska integreras i den löpande verksamheten. Detta menar vi är i linje med fullmäktiges policy avseende att alla verksamheter har i uppdrag att använda sig av internationellt arbete och påverkansarbete, där det är möjligt.

¹⁷ Diarienummer 21RS6764

6 Revisionell bedömning

Syftet med granskningen är att bedöma om regionens internationella arbete är ändamålsenligt samt om styrning och uppföljning är tillräcklig.

Vi bedömer sammantaget att det finns en styrning av regionens internationella arbete, främst genom Regionstyrelsens handlingsplan för 2021. Handlingsplanen baseras på fullmäktiges policy och anger vilka insatser som ska genomföras under året och är därmed ett väsentligt styrdokument.

Handlingsplanen innehåller emellertid inte tydliga målnivåer eller delmål och reglerar inte heller formerna för uppföljning och utvärdering, vilket gör att den inte tillgodoser efterlevnaden av fullmäktiges policy i dessa avseenden. Eftersom handlingsplanen bland annat saknar tydliga målnivåer för dess aktiviteter, har det inte varit möjligt att bedöma om regionens internationella arbete har bedrivits på ett ändamålsenligt sätt.

Vi har i övrigt noterat att Regionstyrelsen har initierat en översyn av det internationella arbetet, vilket vi ser positivt på.

Vi ger följande rekommendationer till Regionstyrelsen:

- Säkerställ att fullmäktiges policy efterlevs beträffande uppföljning och utvärdering av det internationella arbetet.
- Tydliggör vad som ska uppnås under året och vidareutveckla metoder som möjliggör objektiv bedömning av om regionens internationella arbete/engagemang är ändamålsenligt.
- Tillse att informationen på regionens hemsida beträffande internationella engagemang är uppdaterad.

Anna Nordlöf
Certifierad kommunal revisor